TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 20841
Tarih : 26.10.2026

10/4895

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de yaşanan depremlerden en çok etkilenen kentlerin başında Van gelmektedir. 1945 yılından bugüne Van'da en az dört büyük deprem meydana gelirken kent merkezi ve ilçelerde ciddi yıkımlar yaşanmış, binlerce yurttaş hayatını kaybetmiştir. Buna rağmen hiçbir depremde Van ve ilçelerine yönelik kalıcı çözümler geliştirilmemiş, depremin geride bıraktığı sorunlar bugüne taşınmıştır. Özellikle 24 Kasım 1976 yılında Çaldıran'da ve 23 Ekim – 9 Kasım 2011 tarihlerinde Van merkez ve Erciş'te yaşanan depremin izleri tamamen silinmemiştir. Çünkü Çaldıran'da depremden sonra yapılan onlarca yapının imar işlemleri nihayete erdirilmemiş, yurttaşın mülkiyet hakkı garantiye alınmamıştır. Aynı şekilde Van merkezde binlerce hasarlı yapının varlığını koruduğu, yurttaşın barınma konusunda bugün de sorun yaşadığı aktarılmaktadır. Bu sebeple Van depreminin 15'inci yıldönümünde süregelen sorunların belirlenerek etkilerinin kalıcı olarak bertaraf edilip depreme dirençli bir Van için deprem master planının ortaya konulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğün 104'üncü ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT
Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'nin deprem kuşağında bulunmasından dolayı birçok kent ciddi deprem riskiyle karşı karşıyadır. Seçim bölgem Van'da da deprem riski yüksek olmakla birlikte, 1945 yılından bugüne meydana gelen depremlerde binlerce can kaybı yaşanırken hiçbir dönemde mağduriyetler gerektiği şekilde giderilmemiş, deprem tedbirleri alınmamıştır. Özellikle 1976 yılında Çaldıran'da, 2011 yılında ise Van merkez ve Erciş'te meydana gelen depremlerde ortaya çıkan mağduriyetlerin bugün de kendini hissettirdiği bilinmektedir. Çünkü Çaldıran'da depremi yaşayan yurttaşlar sıklıkla şikayet ve taleplerini tarafımıza iletmektedir.

1976 yılında yaşanan 7,5 şiddetindeki Çaldıran depreminde 9 bin 232 konut yıkılmış, 3 bin 840 kişi yaşamını yitirirken 497 kişi ise yaralanmıştır. Bugün depremin 50'nci yıldönümü yaklaşırken Çaldıran'da yaşayan yurttaşlar mağduriyetlerinin giderilmesi çağrısında bulunmaktadır. Her ne kadar depremin akabinde zarar gören yurttaşların ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla ilçe merkezinde çeşitli yapı ve işyerleri yapılsa da tapu ve imar sorunu çözülmemiştir. İlçe merkezinde bugün de kullanılan onlarca dükkanın tapu işlemlerinin tamamlanmadığı, mülkiyet durumlarının hak sahipleri adına tescil edilmediği ve mevcut imar planlarında gerekli şekilde gösterilmediği tarafımıza aktarılmıştır. Bu nedenle mülkiyet hakkı güvenceye kavuşmadığından yurttaşlar; kendilerine ait taşınmazlar üzerinde tasarrufta bulunamamakta, devir ve intikal gibi işlerde ciddi sorunlar yaşamaktadır.

Benzer şekilde 23 Ekim 2011 tarihinde yaşanan depremin de 15'inci yıldönümünde yaşanagelen sorunlar tartışılmaktadır. On binlerce yapının yıkıldığı depremde 644 kişi hayatını kaybederken binlerce yurttaş yaralanmış, Van'da ciddi bir sosyo-ekonomik kriz açığa çıkmıştır. Çünkü yaşanan iki büyük depreme rağmen Van, afet bölgesi ilan edilmemiş; yurttaşların ve esnafın sorunlarına kalıcı çözümler getirilmemiştir. Öyle ki işyerlerini bir yıl açamayan esnafa verilen vergi terkini sözü dahi tutulmamıştır. Van esnafı o günden bugüne ciddi bir ekonomik kriz yaşarken vergi ve kredi faizlerinin altında resmen ezdirilmiştir.

Aynı şekilde depremde ağır hasar gören stadyum ve otogar gibi yapılara yönelik adımlar da ancak son bir yıl içinde atılmaya başlanırken bugün kentte yıkılmayı bekleyen 12 bin hasarlı yapının olduğu uzmanlarca belirtilmektedir. Çünkü 23 Ekim ve 9 Kasım depremlerinden dolayı kentte incelenen her 100 yapıdan yaklaşık 77'sinin bir ölçüde depremden etkilendiği tespit edilmiştir. Bu sebeple de uzmanlar tarafından Van'da yüzde 50 civarında riskli yapının bulunduğu ifade edilmektedir. Bununla birlikte, yoksulluğun ve işsizliğin derinleştiği Van'da TOKİ konutlarının fahiş fiyatlarla satılarak yurttaşın altından kalkamayacağı oranda borçlandırılması ve barınma konusunda yaşanan sorunlara yönelik de yurttaşların şikayetleri devam edegelmektedir.

Seçim bölgem Van'ın deprem mağduriyeti gölgesinden çıkmasının yolu, sorunların tespit edilerek kalıcı adımların atılmasından geçmektedir. Bu çerçevede 1976 yılından bugüne Çaldıran'da süregelen depremin izlerinin tamamen silinmesi için söz konusu yapıların ve taşınmazların mevcut durumlarının tespit edilerek hukuki ve imar yönünden değerlendirilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde Van'da da uzmanların uyarıları dikkate alınarak yapı stoku envanterinin çıkarılması ve ciddi bir deprem master planının oluşturularak gereğinin yapılması gerekmektedir. Çünkü Van'da depremin sıklıkla kendini hatırlatmasına rağmen kentin depreme dirençli bir hale gelmesini sağlayacak çalışmalar yürütülmemektedir.

Yurttaşlar, 24 Kasım 1976 yılında Çaldıran'da ve 23 Ekim – 9 Kasım 2011 yılında Van'da yaşanan tüm depremlerin geride bıraktığı izlerin tespit edilerek ortadan kaldırılmasını

talep etmektedir. Bu amaçla meydana gelen depremlerden bugüne çözülmeyen sorunların ortadan kaldırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bir araştırma komisyonu kurulması gerekmektedir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5			
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	